

W tym miejscu istnieje możliwość rozbudowania trasy w prawo pod słaby prąd Babantu do jez. Tejsowo (dł. ok. 1 km, 131,5 m n.p.m.) około 700 m. Następnie z jego północno-wschodniego krańca malowniczą rzeczką Krawienką. Na odcinku około 200 m rzeczka zarośnięta szuwarami, powalone drzewa, dno płytkie, piaszczyste lub żwirowate; przy niskim stanie wody konieczne holowanie kajaka. Warto podjąć ten trud, aby przeżyć rzadkie już dziś uczucie osamotnienia i zagubienia w oazie nieskażonej przyrody. Poza na wpół zrujnowanym mostkiem nie napotkamy śladów człowieka, będziemy natomiast mogli podpatrywać intymne życie dzikich ptaków i zwierzyny leśnej. Długość tej trasy w obie strony to 12 km.

Z jeziora Tejsowo można także popłynąć w prawo, pod prąd rzeczki Babant do jez. Babięty Małe (pow. 0,57 km² dł. 2,5 km) ok. 10 km, a następnie z lewej strony niewielką strugą do jez. Babięty Wielkie (pow. 2,5 km² dł. 5 km, szer. do 1,2 km maks. gł. 65 m). Na odcinku do jez. Babięty Małe możliwe zwalę drzewne, zmuszające do przenoszenia kajaka. Przy odpływie strugi po lewej pole biwakowe. Płynąc w lewo na przeciwną stronę jeziora do dużej zatoki, osiągamy po ok. 2 km pływnięcia ujście strugi łączącej jez. Babięty wielkie z jez. Rańskim (pow. 2,94 km² dł. 3,8 km, szer. do 1,5 km, gł. 8 m, 142 m n.p.m.) o długości 2 km. Na początku strugi wieś Rańsk (poczta, sklep, PKS). Za wsią przenoska kajaków. Po opłynięciu jeziora z zalesioną na środku wyspą, wracamy na szlak Krutyni. Cała tu opisana możliwość rozbudowy trasy szlaku Krutyni to ok. 42,5 km - a przepłynięcie tego odcinka zajmuje dodatkowe 3-4 dni.

36,2 Z biegiem Babięckiej Strugi docieramy do położonej na prawym zalesionym brzegu stacji wodnej PTTK w Babiętach (posiłki, pole namiotowe). Ok 1 km za stacją rozlewisko młyńskie, most drogowy i tama. Na obu brzegach wieś Babięta. Po przybyciu do lewego brzegu przed mostem przenosimy kajaki około 80 m. Na dalszym odcinku nurt rzeki szybszy, miejscami mielizny i kamienie. Przy niskim stanie wody należy zachować szczególną ostrożność.

40,2 Ujście Babięckiej Strugi do Północnej zatoki jeziora Zyzdrój Wielki (pow. 2,11 km² dł.4,2 km., szer. do 0,8 km, gł. do 14 m), o wysokich brzegach, porośniętych lasem iglastym. Na prawym brzegu wieś Zyzdrojowa Wola, na lewym - Nowy Zyzdrój (ośrodki wczasowe, sklep, bar).

42,7 W połowie długości jeziora po prawej półwysp z piaszczystą plażą; dogodnie miejsce na krótki wypoczynek. Na lewym brzegu przed następnym półwyspem pole biwakowe. Pośrodku jeziora zalesiona, piaszczysta wyspa (miejsce biwakowe).

44,3 Jezioro zwęża się. Po lewej stronie pole biwakowe. Poprzez wąski przesmyk wpływamy na jez. Zyzdrój Mały (pow. 0,51 km², 129 m n.p.m.). Z lewej duży półwysp, za nim dopływamy do nieczynnej śluzy Łalka. Kajaki przenosimy po prawej stronie ok. 80 m. Spływ kontynuujemy odcinkiem rzeki zwanym Spychowską Strugą. Brzegi bagniste, zarośnięte szuwarami (na bagnach siedlisko łąbędzy i żurawi).

49 Lewy brzeg staje się suchszy, łąkowy. Nad rzeką duży pomost stacji wodnej PTTK w Spychowie. 1 km dalej wieś Spychowo (dawniej Pupy :-)) (we wsi sklep, ośrodek zdrowia, poczta, PKP, PKS). Za stacją wpływ rzeki do jez. Spychowskiego (pow. 0,5 km², 228 m n.p.m.). Wypływ dalszej części Krutyni niedaleko po lewej stronie.

50,0 Most drogowy na szosie Rozogi-Mrągowo. Pod mostem początek 30-metrowego bystrza (uwaga na kamienie przy niskim stanie wody!). Należy zachować ostrożność, najlepiej pokonywać bystrze w odstępach 15 - 20 metrów kajak za kajakiem i po wyjściu spod mostu ostro wiosłować, by nie ulec odwojowi.

52,0 Po prawej odpływ (ok. 0,5 km) do jez. Kierwik (pow. 0,6 km², dł. 1,5 km). Na lewym brzegu jeziora dogodne miejsce kąpieli i wypoczynku. Biwakowanie zabronione! W pobliskiej wsi Koczek domek zmarłego w 1996 r. reżysera Krzysztofa Kieślowskiego, który przyjeżdżał tu na wypoczynek.

55,5 Ujście Spychowskiej Strugi do jeziora Zdrudno (pow. 2,51 km² dł. 3 km., szer. do 1,5 km, gł. do 26 m, 126 m n.p.m.). Brzegi zalesione. Z lewej strony dwa półwyspy z dużymi zatokami oraz wieś Połom. Płyniemy wzdłuż prawego brzegu i po około 600 m wpływamy do lekko wąskiej

zatoki, wiodącej do mostu drogowego we wsi Koczek. Za mostem jez. Uplik (pow. 0,61 km² dł.2,6 km., szer. do 0,5 km, 125 m n.p.m.), perelka szlaku Krutyni o urokliwych, wysokich brzegach porośniętych lasem świerkowo-sosnowym oraz przebogatej flory i fauny wodnej. Na prawym brzegu środkowej części jeziora rezerwat ptaków Czaplisko Ławny Lasek o pow. 6,9 ha; miejsce gniazdowania czapli siwej.

59,5 Most drogowy na północnym krańcu jez. Uplik. Za mostem wpływamy na wielkie jez. Mokre (pow. 8,46 km², dł. ok.7,7 km, szer. do 1,6 km, głęb. 51 m 125 m n.p.m.) Brzegi ma ono urozmaicone lasem o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Na powierzchni pięć wysp (łącznie 5 ha) Wzdłuż prawego brzegu ok. 1 km do stacji w Zgonie. Nazwa miejscowości nie pochodzi od śmierci lecz od zganiania zwierzyny do wodopoju. Wieś letniskowa; sklep spożywczy, gospoda, liczne prywatne pensjonaty i punkty gastronomiczne. Przy drodze do Koczka i Spychowa w domu nr, 52 mieszkał i tworzył Igor Newerly, autor m.in powieści Leśne Morze, Żywe Wiązanie i Wzgórze Błękitnego Snu. Od Zgonu płyniemy wzdłuż prawego brzegu.

62 Z prawej, na wprost drugiej wyspy rezerwat Królewska Sosna o pow 103,7 ha. Pomnikowe drzewa m. in Dąb Karola Małka, Królewska Sosna.

65 Na prawym brzegu cypel, za nim pole biwakowe. Po lewej na środku jeziora dwie duże zalesione wyspy.500 m na wschód od jeziora rezerwat leśno-torfowiskowy "Zakręt" o pow. 105,8 ha. Las mieszany z zarastającymi jeziorami, otoczonymi torfowiskiem wysokim z charakterystyczną roślinnością. Ok. 100-letnie sosny, miejscami 200-letnie dęby. Z rzadkich roślin runa: storczyk obuwik, lilija złotogłów.

68 Około 1 km przed krańcem jeziora kierujemy się w zatokę w prawo. Na końcu zatoki zastawka dzieląca jez. Mokre od Krutyńskiego. Przenoszenie kajaków około 25 m prawym brzegiem. Jez. Krutyńskie (pow. 0,55 km² ,dł. ok.2 km, szer. do 0,5 km, głęb. 3 m, 125 m n.p.m.) leży w całości na terenie rezerwatu "Krutynia" (pow. 273 ha), który obejmuje także fragment biegu rzeki oraz otaczające ją lasy. Jezioro zwraca uwagę nienaruszoną formą brzegów, usianych zwalonymi, murszejącymi drzewami.

71 Początek najciekawszego i najbardziej malowniczego odcinka rzeki. Krutynia płynie tu wartkim nurtem, szerokim korytem; dno piaszczyste brzegi wysokie, porośnięte mieszanym drzewostanem. Wiele piaszczystych wysepek. W sezonie letnim można tu spotkać łodzie "Gondolierów Krutyńskich" wozących turystów na wycieczki do jeziora Krutyńskiego i z powrotem.

73 Wieś Krutyń, założona około 1500 r jako osada myśliwska (zameczek wielkiego mistrza Krzyżaków). Od okresu międzywojennego znana miejscowość letniskowa. Prywatne pensjonaty, restauracje, bary, ośrodki wczasowe, stacja wodna PTTK. We wsi chałupy drewniane z końca XIX w. i pocz. XX w. Sezonowa poczta w zabytkowej stodole z XIX w. BAZA FIRMY AS -TOUR Krutyni 4

75,5 Wieś Krutyński Piecok. Most drogowy, a za nim młyn z początku XX wieku. Przenoszenie kajaków ok. 150m prawym brzegiem; za opłatą można skorzystać z wózków. Poniżej młyna początkowo nurt szybki, dno kamieniste, pływiczny. Uwaga na glazy w korycie. Brzegi niskie, zarośnięte roślinnością wodną i szuwarami. Las mieszany, łąki.

78,5 Most drogowy, wieś Rosocha.

82,0 Z prawej strony zarośnięte trzciną ujście krótkiej strugi łączącej Krutynię z jez. Duś (pow. 0,42 km² ,dł. ok.0,8 km 118 m n.p.m.). Na wschodnim brzegu jeziora klasztor żeński starowierców (filiponów) w Wojnowie. Drewniane zabudowania pochodzą z 1847 r. Wewnątrz stare ikony i krzyże oraz cenny żyrandol. W 1996 r. żyły tu jeszcze dwie mniszki.

83 Drewniany most drogowy. Na prawym brzegu wieś Wojnowo. We wsi cerkiew drewniana zbudowana w latach 1922 -27 .

86 Duża wieś Ukta. Most drogowy na drodze Ruciane-Mrągowo; przed nim po prawej prywatne pole biwakowe. W 1754 uruchomiono tu hutę szkła; w 1832 przywędrowali tu z Rosji starowiercy, którzy założyli nową osadę. W okresie drugiej wojny światowej istniał tu obóz pracy. We wsi kościół

neogotycki z 1845 roku.

- 87 Kilometr za mostem po prawej stronie stacja wodna PTTK z polem namiotowym. Od stacji aż do jez. Malinowskiego, Krutynia znajduje się na terenie rezerwatu krajobrazowo-leśnego im M. Wańkowicza oraz rezerwatu Pierwos. Unikalna flora i fauna; przewaga grądów (grab, lipa, dąb i klon), olsów (olsza czarna z domieszką brzozy omszonej) oraz borów mieszanych (sosna i świerk). W poszyciu wielosil głów, rosiczka okrągłolistna. W runie mech wodny (jedyne stanowisko na Pojezierzu Mazurskim) i mchy borealne. Z rzadkich ptaków: żuraw, zimorodek, łabędź niemy, orlik krzykliwy, czapla siwa.
- 93 Most drogowy, 300 m dalej stacja wodna PTTK Nowy Most. Pole biwakowe, domki kempingowe.
- 96,5 Jez. Gardyńskie (pow. 0,83 km², dł. ok. 1,3 km, szer. do 0,9 km, głęb. 11,5 m, 116 m n.p.m.) porośnięte na znacznej swojej powierzchni roślinnością wodną (grązele, grzybienie i osoka aloesowata) i przez to wyglądającego jak wodna łąka. Kontynuując spływ skręcamy w prawo i wąskim kanałem w błotnej powierzchni jeziora dopływamy do przesmyku wodnego, a nim do śródleśnego jez. Malinowskiego (Malinówko). Dalej, trzymając się lewego brzegu, wpływamy na wąskie, zakręcające jez. Jerzewko
- 100,5 Jezioro przechodzi w ostatni odcinek Krutyni zwany Iznotą lub Czarną Rzeką.
- 101,0 Most drogowy we wsi Iznota.
- 101,7 Ujście Krutyni do zatoki jez. Beldany (pow. 9,44 km², dł. ok. 12,4 km, szer. do 1,5 km, głęb. 46 m, 116 m n.p.m.). Liczne, zalesione wyspy. Przez jezioro prowadzi szlak żeglugowy. Na północy jez. Beldany łączy się z jez. Mikołajskim i jez. Iniardwy. Na lewo od zatoki, do której uchodzi Krutynia, półwysep na którym znajduje się oryginalny hotel-pensjonat i kemping Mazurski Eden. Obiekt jest stylizowany na osadę staropruskiego plemienia Galindów. Płyniemy wzdłuż prawego brzegu na południe.
- 103,5 Na prawym brzegu za drugim półwyspem stacja wodna PTTK w Kamieniu. Kemping, pole namiotowe, domki, gastronomia. Dalej płyniemy wzdłuż jeziora na południe.
- 105,0 Po prawej stronie wieś Kamień i duży półwysep.
- 106,5 Na prawym brzegu, naprzeciw wyspy, pole biwakowe.
- 108,5 Z prawej duża zatoka Wygryńska, nad którą pole biwakowe i wieś Wygryny. Chaty mazurskie z końca XIX w., sklep, bar. Na lewym brzegu wieś Piaski (ośrodki wczasowe). Zostawiamy po lewej stronie Wyspę Piaseczną. Ok 0,5 km przed końcem jeziora skręcamy w lewo.
- 111,0 Port jachtowy i śluza Guzianka, most drogowy. Po prawej początek miasta Ruciane-Nida. Po prześluzowaniu (różnica poziomów 1,5 m) wpływamy na jez. Guzianka Mała (pow. 0,42 km², głęb. 13,3 m, 117,7 m n.p.m.). Z niego w prawo, poprzez cieśninę do jez. Guzianka Wielka (pow. 0,72 km², głęb. 29 m, 117 m n.p.m.). Dalej płynąc przy prawym brzegu, poprzez zwężającą się część jeziora a następnie Kanał Nidzki, wpływamy na znane ze swej urody jez. Nidzkie. Nad pd.-zach. krańcem Guzianki Wielkiej, pętla przystań wodna blisko centrum miasta (możliwość zakończenia spływu). Po przeciwnej stronie pole namiotowe.
- 115,0 Po przepłynięciu pod mostem drogowym i kolejowym początek jeziora Nidzkiego (pow. 18,31 km², dł. ok. 23 km, szer. do 3,8 km, głęb. 24 m, 117,7 m n.p.m.) wraz z przyległymi wyspami tworzącego rezerwat krajobrazowy. Płyniemy wzdłuż jeziora, trzymając się prawego brzegu. Po ok. 1,5 km dopływamy do leżącej na prawym brzegu nad zatoką, przy ujściu rzeki Wigrynia, stacji wodnej PTTK w Rucianem-Nidzie. Do centrum miasta, dworca PKP i PKS ok. 2 km.
- 116,5 W stacji kończymy spływ dobijając do umocnionego brzegu ujścia strugi.